

Rb Den Haag, 11 juni 2008, Jovoort v Hamer Bloemzaden

Tibouchina

LICENTIE - BOETEBEDING

Geen contractuele boete verbeurd

Nu art. 8.1 voor het verbeuren van de contractuele boete als dubbele eis stelt dat een contractuele verplichting wordt geschonden en de overeenkomst is beëindigd overeenkomstig art. 7.2 en hiervoor is overwogen dat van dat laatste geen sprake is, is geen contractuele boete verbeurd

Thans legt Jovoort in de procedure aan haar stelling dat tot twee keer toe de contractuele boete van € 15.000,- uit art. 8.1 van de overeenkomst is verbeurd (uitsluitend) ten grondslag dat Hamer een informatieplicht jegens haar heeft geschonden, te baseren op art. 5, althans de redelijkheid en billijkheid gelet op de aard van de overeenkomst, en in strijd met art. 7.4 het plantmateriaal heeft vernietigd.

4.5. Ter zake van deze twee grondslagen is door Jovoort nooit art. 7.2 ingeroepen, zodat (ook) op die gronden niet rechtsgeldig tussentijds is beëindigd door Jovoort. In 4.3. werd al overwogen dat de beëindiging uit hoofde van art. 7.2 op de grond dat Hamer geen kwekersrecht heeft aangevraagd, evenmin een geldige beëindiging in de zin van art. 7.2 heeft opgeleverd. Zodoende staat vast dat geen beëindiging volgens 7.2 heeft plaatsgevonden.

4.6. Nu art. 8.1 voor het verbeuren van de contractuele boete als dubbele eis stelt dat een contractuele verplichting wordt geschonden en de overeenkomst is beëindigd overeenkomstig art. 7.2 en hiervoor is overwogen dat van dat laatste geen sprake is, is geen contractuele boete verbeurd. Daarop strandt de vordering in hoofdsom, die uitsluitend ziet op betaling van twee keer de contractuele boete op de aangegeven gronden. Zodoende kan in het midden blijven of deze twee aangevoerde gronden, schending van informatieplicht en schending van art. 7.4, zich hebben voorgedaan. Alle vorderingen dienen te worden afgewezen met veroordeling van Jovoort in de kosten van de procedure.

Vindplaatsen:

Rb Den Haag, 11 juni 2008

(G.R.B. van Peurseem)

vonnis

RECHTBANK 'S-GRAVENHAGE

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 291209 / HA ZA 07-2161

Vonnis van 11 juni 2008

in de zaak van

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid HANDELSONDERNEMING JOVOORT B.V., gevestigd te Mijdrecht, eiseres,

procureur mr. P.H. Mahieu,

advocaat mr. M.H.J. Langerak te Utrecht,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid HAMER BLOEMZADEN B.V.,

gevestigd te Zwijndrecht,

gedaagde,

procureur mr. L.M. Bruins,

advocaat mr. J.A. Buur te Rotterdam.

Partijen zullen hierna Jovoort en Hamer genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 4 juli 2007 met producties 1 t/m 10;

- de conclusie van antwoord van 12 september 2007 (zonder producties);

- het tussenvonnissen van 26 september 2007 houdende onder meer bepaling van een comparitie van partijen;

- het proces-verbaal van comparitie van partijen van 12 december 2007;

- de met instemming van partijen nagezonden volmacht zijdens Hamer van de heer Mieremet omtrent zijn tegenwoordigingsbevoegdheid van Hamer ter comparitie van partijen.

1.2. Vonnis is nader bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. Jovoort drijft een onderneming die planten im- en exporteert, handelt in land- en tuinbouwproducten en doet tevens in kasverwarming.

2.2. Hamer exploiteert een plantenkwekerij en legt zich met name toe op productie, selectie en verkoop van bloemzaden en jong plantmateriaal. Voorheen was haar statutaire naam Florensis/Hamer C.S. B.V. Zij heeft ervaring opgedaan met het testen van plantmateriaal en een deel van haar activiteiten is gericht op dit werk voor en in opdracht van diverse (wereldwijd opererende) plantveredelaars en -telers. Zij beschikt daartoe over grond in Kenia en Ethiopië die gebruikt wordt voor (het testen van) stekproductie.

2.3. Jovoort heeft zich – vanuit een bestaande zakelijke relatie tussen beide van in- en verkoop van planten – gewend tot Hamer met het verzoek materiaal voor haar te testen. Partijen hebben daartoe vervolgens op 10 juli 2003 voor onbepaalde tijd een exclusieve licentieovereenkomst gesloten voor een drietal Tibouchina variëteiten die door Jovoort zijn ontwikkeld, genaamd JOV001, JOV004 en "Monique". Het is geen licentieovereenkomst in klassieke zin, omdat Jovoort voor

deze rassen nog geen kwekersrecht bezat op het moment van aangaan en uitvoeren van de overeenkomst. De overeenkomst is behoudens het in art. 7.2 bepaalde (waarover hierna) de eerste 5 jaar niet tussentijds opzegbaar. In art. 2.3. is bepaald dat Jovoort aan Hamer op verzoek van laatstgenoemde licentie verleent voor plantvariëteiten zodra Jovoort deze in het verkeer wil brengen, danwel aan derden ter beschikking wil stellen. Dit is als volgt uitgewerkt in de vorm van lastgeving volgens art. 2.5 (waarbij voor de leesbaarheid in plaats van "Licentiegever" en "Licentienemer" uit de originele tekst telkens respectievelijk Jovoort en Hamer wordt geschreven): De licentie genoemd onder 2.3. machtigt Hamer om:

1. voor en namens Jovoort kwekersrechten (...) in binnen,- en buitenland aan te vragen en in stand te houden. De daarbij te betalen aanvraagkosten, onderzoekskosten en jaarcijnsen t.b.v. de diverse officiële instanties komen voor rekening en ten laste van Hamer als de aanvraag c.q. instandhouding geschiedt op verzoek van Hamer voorzover deze niet middels een daartoe gesloten overeenkomst voor rekening zijn of ten laste komen van een licentienemer in het betrokken land.

2. voortkwekingsmateriaal te produceren of te laten produceren bestemd voor de vermeerdering en teelt van Jovoorts variëteiten zolang Jovoort dit niet zelf ter hand heeft genomen en/of namens Jovoort aan derden hiertoe licentie(s) te verstrekken. (...)

3. voortkwekingsmateriaal voor de vermeerdering en teelt van Jovoorts variëteiten aan te bieden, te verkopen, af te leveren conform de voorwaarden zoals die zijn vastgelegd in de (...algemene, Rb) voorwaarden voor uitgangsmateriaal van de "Vereniging voor groothandelaren in bloemkwekerijproducten" en/of voor en namens Jovoort aan derden hiertoe licenties te verstrekken.

Voorts bevat de overeenkomst de volgende bepalingen (waarbij partijen telkens opnieuw bij hun verkorte naam worden aangeduid in plaats van als "Licentiegever" en "Licentienemer" in de oorspronkelijke tekst):

art. 5.1

Hamer zal aan Jovoort of zijn vertegenwoordiger vrije toegang tot zijn bedrijf geven (...); hij zal hem redelijke faciliteiten geven voor controle en het maken van kopieën van de boeken en alle documenten welke betrekking hebben op de planten van Jovoorts variëteiten teneinde zich er van te verzekeren dat Hamer aan al zijn verplichtingen onder deze overeenkomst heeft voldaan. Eventuele extra te maken kosten van controle komen voor rekening van Jovoort.

art. 7.2

Partijen hebben het recht deze overeenkomst tussentijds, middels een aangetekend schrijven aan de andere partij, te beëindigen in het geval dat de andere partij zich niet houdt aan de afspraken zoals in deze overeenkomst vermeld (behalve in geval van force majeure) en dit verzuim niet binnen 30 dagen na ontvangst van een schriftelijk verzoek daartoe door de benadeelde partij, is hersteld.

art. 7.4

Wanneer deze overeenkomst is beëindigd verbindt Hamer zich om op verzoek van Jovoort het vermeerderingsmateriaal en planten en/of delen van planten van Jovoorts variëteiten, welke in zijn bezit zijn of welke hij in beheer heeft, onmiddellijk te vernietigen; Hamer zal Jovoort tijdig schriftelijk van de voorgenomen vernietiging van de planten op de hoogte brengen, zodat Jovoort of zijn vertegenwoordiger de gelegenheid heeft bij deze vernietiging aanwezig te zijn. Bij beëindiging ex art 7.2 en 7.3 verbindt Hamer zich om op verzoek van Jovoort al het hierboven genoemde materiaal over te dragen aan Jovoort alsmede alle documenten, overzichten, correspondentie en licentieovereenkomsten betrekking hebbende op Jovoorts variëteiten aan Jovoort over te dragen.

art. 8.1

Indien één van partijen niet aan enige verplichting voldoet, welke voor hem uit deze Overeenkomst voortvloeit, en deze overeenkomst is beëindigd overeenkomstig artikel 7.2 zoals hierboven vermeld, zal de partij welke het verzuim niet heeft hersteld, de andere partij een boete verschuldigd zijn van € 15.000,00 (...).

2.4. Te eniger tijd heeft Hamer Jovoort naar aanleiding van uitgevoerde proeven voor beworteling, groei en productie van de Tibouchina per fax van 31 juli onder meer als volgt bericht¹:

Zoals het er op dit moment uit ziet zal deze variëteit voldoende marktwaarde hebben als commercieele variëteit. Mits er geen problemen voordoen op het gebied van beworteling en stekproductie zal deze variëteit volgend jaar aangemeld worden voor het kwekersrecht.

2.5. Nadat Jovoort bij brieven van 15 december 2004 en 4 februari 2005 naar de voortgang had geïnformeerd bij Hamer, antwoordde Hamer bij brief van 15 februari 2005 onder meer als volgt:

Hierbij de tussentijdse rapportage betreffende de tibouchina proef die wij in samenwerking met u hebben opgezet. In verband met mijn bezoek aan Kenia is er enige vertraging opgetreden in het antwoord naar u. Op dit moment staan van de genoemde soorten (Jov001/jov004 en Monique) een aantal moederplanten in Kenia om de groei en productie te beoordelen. Tot heden komen wij geen problemen tegen in de productie van de moeren, zie bijgesloten foto's moederplanten. Op dit moment zijn we ook begonnen met de bewortelingsproeven van de stekken, de eerste proef leveringen zullen binnen enkele weken plaatsvinden. Wij kunnen op dit moment nog geen exacte aantallen geven van de door u geleverde soorten. Kwekersrecht wordt aangevraagd nadat is gebleken dat de genoemde soorten geschikt zijn en voldoen in beworteling en stekproductie. Aanvragen zullen altijd plaatsvinden in overleg met u. Mocht u enige stekken willen ontvangen van de genoemde soorten, dan horen wij graag van u.

2.6. Vervolgens heeft Jovoort bij brief van 8 juli 2005 als volgt aan Hamer bericht:

Uit uw brief van 15-02-2005 hebben wij opgemaakt dat er bewortelingsproeven zijn genomen en dat er inmid-

¹ Omtrent de datering verschillen partijen van mening of dit 31 juli 2002 of 31 juli 2003 is geweest, aan de faxprintregel is dat niet meer te zien en een jaartal ontbreekt bij de datering in de brief zelf.

dels proefleveringen hebben plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan is overeengekomen dat kwekersrecht wordt aangevraagd conform licentieovereenkomst. Ook verzoeken wij u een overzicht te sturen van leveringen die hebben plaatsgevonden.

2.7. Daarna schrijft Jovoort op 5 augustus 2005 dit aan Hamer:

Naar aanleiding van onze brief van 08-07-2005, hebben wij van u nog geen reactie ontvangen. Overeenkomstig licentie-contract Jovoort B.V. / Florensis-Hamer C.S. B.V. opgemaakt 10-07-2003, verzoeken wij u binnen 30 dagen kwekersrecht aan te vragen voor de volgende Tibouchina cultivars (...) op naam van Jovoort B.V. en voor rekening van Florensis-Hamer C.S. B.V.

2.8. Dan volgt op 5 september 2005 deze brief van Jovoort aan Hamer:

Middels dit aangetekend schrijven delen wij u mede dat wij geen schriftelijke reactie van u hebben mogen ontvangen op onze brief van 05-08-2005. Overeenkomstig artikel 7.2. van het licentiecontract jovoort B.V. / Florensis-Hamer C.S. B.V. zijn wij genoodzaakt deze overeenkomst op te zeggen en in gevolge zijn wij genoodzaakt om u op artikel 8.1 te wijzen welke inhoud dat u, indien u het verzuim niet herstelt, een boete van E 15.000,00 verschuldigd bent onverminderd het recht om volledige schadevergoeding te vorderen.

2.9. Daags daarna antwoordt Hamer als volgt:

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 5 september jl. delen wij U hierbij mede dat de onder het licentiecontract van 10 juli 2003 genoemde Tibouchina rassen JOV 001, JOV 004 en "Monique" door ons zijn vernietigd. Na een uitgebreide evaluatie van de rassen is dit voorjaar door Wim Mieremet aangegeven dat deze rassen voor Florensis een beperkte commerciële waarde hebben en er sterke twijfels waren over het opnemen van dit product. Inmiddels is hier duidelijkheid in gekomen en is besloten tot het stopzetten van de test en vernietiging van het materiaal.

2.10. Jovoort heeft Hamer terzake van de beweerdelijke verbeurde boete gefactureerd en tot betaling daarvan gesommeerd, maar daar heeft Hamer geen gehoor aan gegeven.

3. Het geschil

3.1. Jovoort vordert - samengevat - van Hamer in hoofdsom betaling van € 30.000,- vermeerderd met rente en kosten. Deze vordering baseert zij op schending van een informatieplicht die volgens haar ingevolge de licentieovereenkomst op Hamer zou rusten, blijkend uit art. 5, althans de redelijkheid en billijkheid enerzijds, alsmede op de ongevroegde vernietiging van plantmateriaal door Hamer anderzijds, hetgeen volgens Jovoort strijd met art. 7.4 van de overeenkomst oplevert. Zij stelt dat daardoor twee keer een contractuele boete ad € 15.000,- is verbeurd. Tevens maakt Jovoort aanspraak op de wettelijke handelsrente vanaf 5 september 2005 en betaling van buitengerechtigde incassokosten

3.2. Hamer voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. De vorderingen van Jovoort dienen op grond van het navolgende te worden afgewezen.

4.2. Voorop wordt gesteld dat Jovoort – anders dan in haar brief van 5 september 2005 – in deze zaak niet aan haar stelling, dat Hamer contractuele boetes heeft verbeurd, ten grondslag legt dat Hamer in strijd met der partijen overeenkomst geen kwekersrecht heeft aangevraagd. Op die beweerdelijke grond heeft zij in die brief de overeenkomst beëindigd onder inroeping van artt.7.2 en 8.1.

4.3. Overigens wordt overwogen dat dit niet rechtsgeldig is geschied, omdat anders dan Jovoort meent, uit de overeenkomst naar het oordeel van de rechtbank niet voortvloeit dat Hamer verplicht was kwekersrecht aan te vragen. Een machtiging (art. 2.5) om dat te doen behelst in het onderhavige geval geen verplichting voor de licentienemer om zulks te doen. In de communicatie naar Jovoort heeft Hamer ook duidelijk te kennen gegeven dat zij pas (in overleg met Jovoort) kwekersrechtenaanvragen zal overwegen, indien de proef (in Kenia) met beworteling en stekproductie naar tevredenheid zou zijn verlopen. Daarvan is – hoewel dat er aanvankelijk blijkbaar anders uitzag – uiteindelijk niet gebleken. Ter comparitie heeft Jovoort ook erkend dat steeds is gezegd dat pas kwekersrecht aangevraagd zou worden, als de proeven goed zouden zijn verlopen.

4.4. Thans legt Jovoort in de procedure aan haar stelling dat tot twee keer toe de contractuele boete van € 15.000,- uit art. 8.1 van de overeenkomst is verbeurd (uitsluitend) ten grondslag dat Hamer een informatieplicht jegens haar heeft geschonden, te baseren op art. 5, althans de redelijkheid en billijkheid gelet op de aard van de overeenkomst, en in strijd met art. 7.4 het plantmateriaal heeft vernietigd.

4.5. Ter zake van deze twee grondslagen is door Jovoort nooit art. 7.2 ingeroepen, zodat (ook) op die gronden niet rechtsgeldig tussentijds is beëindigd door Jovoort. In 4.3. werd al overwogen dat de beëindiging uit hoofde van art. 7.2 op de grond dat Hamer geen kwekersrecht heeft aangevraagd, evenmin een geldige beëindiging in de zin van art. 7.2 heeft opgeleverd. Zodoende staat vast dat geen beëindiging volgens 7.2 heeft plaatsgevonden.

4.6. Nu art. 8.1 voor het verbeuren van de contractuele boete als dubbele eis stelt dat een contractuele verplichting wordt geschonden en de overeenkomst is beëindigd overeenkomstig art. 7.2 en hiervoor is overwogen dat van dat laatste geen sprake is, is geen contractuele boete verbeurd. Daarop strandt de vordering in hoofdsom, die uitsluitend ziet op betaling van twee keer de contractuele boete op de aangegeven gronden. Zodoende kan in het midden blijven of deze twee aangevoerde gronden, schending van informatieplicht en schending van art. 7.4, zich hebben voorgedaan. Alle vorderingen dienen te worden afgewezen met veroordeling van Jovoort in de kosten van de procedure.

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. wijst de vorderingen af;

5.2. veroordeelt Jovoort in de kosten van de procedure, tot aan deze uitspraak aan de zijde van Hamer begroot op € 685,- aan verschotten en op € 1.158,- aan salaris procureur;

5.3. verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. G.R.B. van Peurse en in het openbaar uitgesproken op 11 juni 2008.
